

KUR'ÂN'DAKİ OLAĞANÜSTÜ OLAYLARI YORUMLAMASI EKSENİNDE MUHAMMED ESED'İN "ÂYET" KELİMESİ ÇEVİRİSİ ÜZERİNE

İshak ÖZGEL*

ÖZET

Muhammed Esed'in Kur'ân Meâli, Türkçe'ye tercüme edildikten sonra içerik ve şekil yönleriyle etkili olmuştur. Kur'ânî kavramların çevirisinde gösterdiği hassasiyet, Kur'ân bütünlüğü ve siyak sibak tutarlılığında sergilediği titizlik, dipnotlarda yaptığı yorumlar ile övülen Esed, bazı âyetleri farklı anlaması ve yorumlamasıyla özellikle olağanüstü olayların anlatımı ile ilgili âyetlere yaklaşımı nedeniyle eleştirilmiştir. Bu konudaki yaklaşımı tahlil edildiğinde, söz konusu farklılığın, rasyonalist ve determinist bir tavırdan ziyade, mu'cizeyi sünnetullah içinde değerlendirmesinden kaynaklandığı görülmektedir. Esed, Kur'ân'da olağanüstü olayların anlatımı bağlamında "âyet" kelimesini de bu anlayışının gereği olarak çoğu zaman, miracle/mu'cize olarak çevirmemiştir. Bu tavrı ile Esed, her ne kadar tutarlı davranmak istemişse de gerek konteks içinde gerekse yaptığı atıflarda bazı çelişiklere düşmüştür.

Anahtar Kelimeler: Muhammed Esed, Mu'cize, Sünnetullah, Âyet, Meâl

ABSTRACT

Muhammad Asad's Translation of The Concept of "Ayâh" in the Context of His Interpretations of Extra Ordinary Incidents in Holy Quran

Having been translated into Turkish, the Quran translation of Muhammad Asad has had influence on later works in terms of meaning and style. He has been highly praised for his meticulousness in translating the Qur'anic terms, contextualising the verses, providing explanatory commentaries in footnotes and also for his effort to be coherent in his work. Yet, he could not escape criticisms over his unique understanding and interpretation of several verses and particularly over his approach to the verses on talking about preternatural events. Considering the context he set up in his translation, it is understood that his different approach depends more on the idea that he views the miracles as an appearance of sunnatallah, than a rationalist and determinist conception. Asad usually did not

* Yrd. Doç. Dr., SDÜ İlahiyat Fakültesi Tefsir Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi.

translate the word “ayah” as “miracle” in the verses about the preternatural happenings in accordance to his approach. However, it seems he could not succeed to reach an overall coherence in this particular matter in spite of his endeavour. As this article will attempt to illustrate, Asad’s translations of the word contradict each other at some verses.

Key Words: Muhammad Asad, Miracle, God’s Way / Sunnat Allah, Ayah,

1. Giriş

Muhammed Esed’in “*The Message of the Qur’an*” adlı İngilizce Kur’ân tercümesinin, Türkçe’ye kazandırılmasının üzerinden yaklaşık on yıl geçti. Öncelikle gazete köşelerinde ve popüler dergilerde sonra da akademik çevrelerde çeşitli yazılar ile ele alınan Esed’in çalışması, diğer meâllerden farklı olmasından kaynaklansa gerek, kısa sürede yaşadığımız coğrafyada Kur’ân merkezli çalışmalar üzerinde reddedilemez etkiler bıraktı.

Tercümenin yayınlanmasının ardından yapılan diğer meâl çalışmalarında onaylama ya da eleştirme şeklinde olsun Esed’in etkileri görülmeye başlandı. Kur’ân mütercimleri, onun problem edindiği ya da farklı anlamaya çalıştığı âyetler ve konular üzerinde daha hassas davranır oldular. Benzer bir etki de akademik çevrelerde ortaya çıktı. Başta ilahiyat çalışmaları olmak üzere dini konulu akademik araştırmalarda bu eserin referans olarak kullanılmasında gözle görülür bir artış oldu. Bunun tabii bir sonucu olarak onun bakış açısı ilmi çalışmalara girmeye başladı. Bu haliyle Esed’in ne Batı’da ne de Arap dünyasında bu denli etkili olduğu söylenebilir.¹

Esed’in Türkiye’de neden bu kadar etkili olduğu hususu üzerinde özel bir çalışma yapmak gerekli olmakla beraber Esed’in yaşadığı ortam ve meâlde sergilediği anlayışın temel karakterleri ile ülkemizin içinde bulunduğu sosyal, fikrî ve hatta siyasî durumun örtüşmesi bizce önemli bir neden olarak dikkate alınmalıdır.

Türkçe Kur’ân meâlleri tarihi incelendiğinde son dönem meâl çalışmalarında genel olarak Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır ve Hasan Basri Çantay’ın etkili olduğu görülmektedir. Esed’in meâlinin Türkçe’ye çevrilmesi ile birlikte yeni bir döneme girildiği, söylenebilir. Zira Esed’in bu çalışması kendinden sonraki meâller üzerinde hem biçim hem de muhteva açısından etkili olmuştur.

Esed’in meâli, öncelikle üslubu ile dikkati çekmektedir. O lafzî/literal çeviriden ziyade manevî/serbest çeviriyi tercih etmiş, lafızdan ziyade manayı önemsemiştir. Kur’ân meâlinde parantez olsun, olmasın tartışmalarının yaşandığı bir ortamda parantez kullanmakta bir sakınca görmemiş, bilakis

¹ Aynı etkinin Batı’da olmadığı hatta Muhammed Esed’in Batı’da çok bilinen bir kişi olmadığı ifade edilmektedir. Bkz. Hasan ZİLLURRAHMAN, *Muhammad ASAD; Visionary Islamic Scholar*, IQRA, September 1995, s. 45.

cümleyi daha anlaşılır kılmak için parantezlerle gerekli eklemeleri yapmıştır. Bunun yanında daha önce Hasan Basri Çantay'da görülen dipnot kullanımını, daha farklı ve daha geniş bir şekilde Esed de benimsemiş, dipnotlarda konu ile ilgili ayetlere atıfta bulunmuş, genel yorumlardan ayrıldığı noktaları ve bunun nedenlerini izah etmiştir.

Bu şekilsel özellikler netice itibariyle Esed'in meâline bir nevi tefsir vasfı kazandırmıştır ki: onun etkisi ile olsa gerek ardından Elmalılı'nın meâli de şekil olarak bu tarza benzetilmiş ve tefsirinden faydalanılarak bol dipnotlu tefsir meâl şekline dönüştürülerek yayınlanmıştır.²

Esed'in bir diğer etkisi, yabancı dildeki bazı Kur'ân meâllerinin Türkçe'ye tercüme edilmesi olmuştur. Tercümenin tercümesi bakışı ile değerlendirildiğinde ve tercüme ile ilgili genel problemler düşünüldüğünde başlangıçta hoş karşılanmasa da Esed'in eserinin çevrilmesi ve ilgi görmesi üzerine bu konuda da yeni bir çığır açılmış, ardından Muhammed Hamidullah'ın,³ ve Mevdûdî'nin meâlleri⁴ de tercüme edilmiştir.

Biçimsel etkilerin yanında Esed'in meâli, muhtevasıyla da etkin olmuştur. Özellikle derinliği olan ve İslam düşüncesi açısından önem arz eden kavramların çevirisinde gösterdiği hassasiyet, başta Kur'ânî bütünlük olmak üzere siyak sibak bütünlüğünde sergilediği titizlik ile farklılığını hissettirmiştir.

Esed'in meâli yayımlandıktan sonra muhtelifler tepkiler ile karşılanmıştır. Yukarıda zikredilen yönleriyle övülürken bazı âyetleri farklı anlaması ve yorumlamasıyla tenkit edilmiştir. Özellikle olağanüstü olayların anlatıldığı âyetlerdeki çevirisi ve yorumu nedeniyle eleştirilmiştir.⁵

2. Kur'ân'da Olağanüstü Olayların Anlatımı

Kur'ân'da geçmiş peygamberlerin ve kavimlerinin başından geçen olayların anlatıldığı kıssalar önemli bir yer tutmaktadır.⁶ Kur'ân'ın hedefleri doğrultusunda Kur'ân'a mahsus bir üslûp ile anlatılan bu kıssalarda bir takım

² Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, *Kur'ân'ı Kerim Meâli ve Muhtasar Tefsiri*, Haz. Ertuğrul ÖZALP, İşaret Yayınları, İstanbul 2001.

³ Muhammed HAMİDULLAH, *Aziz Kur'ân Çeviri ve Açıklama*, Çev: Abdülaziz HATİP – Mahmut KANIK, Beyan Yayınları, İstanbul 2000.

⁴ Ebu'l-Alâ MEVDÛDÎ, *Tefhîmu'l-Kur'ân Meâli*, Çev: Durmuş Bulgur, Yediveren Yayınları, Konya 2003

⁵ Bkz. Mustafa AKMAN, "Muhammed Esed'in Kur'ân Mesajı Adlı Meâl-Tefsiri Üzerine Bir İnceleme" İslami Araştırmalar Dergisi, Ankara 2003, C. XVI, s. 127- 155; Mustafa ÖZTÜRK, "Muhammed Esed'in Meâl-Tefsirinde Batınî Te'vil Olgusu" İslami Araştırmalar Dergisi, C. XVI, Ankara 2003, C. XVI, s. 113-126; Suat YILDIRIM, "Kur'ân Mesajı Adlı Tefsiri Hakkında, Yeni Ümit, Aralık 2002.

⁶ İdris ŞENGÜL, *Kur'ân Kıssaları Üzerine*, Işık yayınları, İzmir 1994, s. 27.

olağanüstü olaylar da zikredilmiştir. Bu olayları, Peygamberlerden davalarında doğru olduklarını gösterecek delillerin/ mu'cizelerin istenmesi karşılığında Allah'ın onların elinde bu tür mu'cizeleri gerçekleştirme ve inkâr edenlerin helak edilişi şeklinde iki ana grupta toplamak mümkündür.

Olağanüstü olayların Kur'ân'da anlatılması, ilk zamanlarda bir anlama ve yorumlama problemi doğurmamıştır. Ancak özellikle modern dönemde rasyonel düşüncenin hakim olması ile birlikte Kur'ân'ı akla uygun bir şekilde yorumlama söz konusu olmuş, bu nedenle Kur'ân'daki olağanüstü anlatımları anlamada farklı tavırlar sergilenmiştir. Batı dünyasının yaşadığı reformasyon ve sonrasında demitolojizasyon çabalarının⁷ bir yansıması olarak İslam dünyasında da söz konusu anlatımlar determinist ya da natüralist tabanlı yorumlara tabi tutulmuştur.⁸ Esed de meâlinde genelde Kur'ân kıssaları özelde bu kıssalarda yer alan olağanüstü anlatımlarda her ne kadar yukarıda tavsif edildiği şekliyle olmasa da farklı bir tavır ortaya koymuştur.

Şüphesiz her anlayış ve yorumu kendi tarihsel ortamı ile anlamak ve yargılamak gerekir. Diğer yorumlarda olduğu gibi Kur'ân yorumunda da muhatap kitlenin yorumu etkileme açısından göz ardı edilemez bir etkisi vardır. Metin ile muhatap kitle arasında bir aracı olan yorumcu, muhatabına, yaşadığı zaman, sosyal ve kültürel çevre, kullandığı dilin imkanları içinde ve muhatabının beklentilerini gözettiği bir vasatta ulaşmayı hedefler. Yaşanan bu süreçte, metin, yorumcu ve muhatap kitle arasında sürekli bir etkileşim vardır. Metin ile yorumcu arasındaki ilişki tek yönlü iken, muhatap kitle ile yorumcu arasındaki etkileşim çift yönlüdür. Bu nedenle yorumcuyu yargılamak sadece yorumcu metin ilişkisini değil, aynı zamanda yorumcu muhatap kitle ilişkisini de dikkate almak gerekir.

Esed ve meâlini değerlendirirken de öncelikle onun ilk muhatap kitlesini göz önünde bulundurmak yerinde olacaktır. Unutulmamalıdır ki; Esed, batılı muhataplarına Kur'ân'ı anlaşılır kılma⁹ çabası içinde olan bir kişi olarak

⁷ R.E. PALMER, *Hermenötik*, çev. İbrahim GÖRENER, İstanbul 2003, s. 58

⁸ İsmail ALBAYRAK, *Klâsik Modernizmde Kur'ân'a Yaklaşımlar*, İstanbul 2004, s. 35.

⁹ Ülkemizde yaşayan Müslüman çevrenin belki farkında olmadığı bu özellik Batı'da yaşayanlar tarafından daha iyi anlaşılacaktır. Muhammed Esed'in eseri olan Kur'ân-ı Kerim'in meâl-tefsirini Avrupa'da yaşayan Müslümanların, hele de okur-yazar takımının muhakkak okuması gerektiğine inanan Batı'da yaşayan bir soydaşımız Murat KURT, "Özellikle bu yüzyılda Avrupa'da yaşayan Müslüman nüfusun hissedilir derecede artmasından sonra, İslam'a olan iyi veya kötü niyetli ilginin sonucunda gayr-i müslimlerin artan sorularına karşı bu meâl-tefsir, klasik tefsirlerin çoğunun aksine şartıcı ve çözümleyici cevaplar vermesi açısından muhteşem bir eser niteliğinde işlev görmektedir. İslam dinine ve düşünce yapısına önyargılı bir yaklaşım içinde tavır sergileyen kişilere karşı Esed'in tefsiri çarpıcı cevaplar vererek onların "Şimdi ne cevap vereceksiniz bakalım?" türünden sıkıştırılmalarını boşa çıkarmakta ve Kur'ân'ın hak bir

Kur'ân'ı İngilizce'ye tercüme etmiştir. Ayrıca Esed, bu tür yorumlar yaparken önsözünde de belirttiği gibi Kur'ân'da kullanılan kelimelerin literal anlamı yanında indiği dönem muhatapları arasındaki anlamlarına, deyimsele ifadelerin bu özelliğinin göz ardı edilmemesine, mecazi anlamların gözetilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.¹⁰

Esed, Kur'ân'da yer alan olağanüstü olayları anlarken ve çevirirken bir yandan önsözünde belirttiği bu esaslara bağlı kalmaya çalışmış,¹¹ diğer yandan yaşadığı çağın ve muhataplarının beklentileri arasında bir yaklaşım ortaya koymuştur.

Esed'in mu'cize karşısındaki tavrı esas itibariyle onun Kur'ân tasavvuru ile alakalıdır. Esed, önsözünde kendisinin niçin böyle bir çeviri yaptığını izah sadedinde, batıların Kur'ân çevirilerinden istifade edemeyişlerinin nedeninin, Kur'ân'ın batılı mütercimler tarafından bilinçli bir şekilde saptırıldığı şeklinde basit bir gerekçeye indirgenemeyeceğini söylemiş ve daha köklü bir gerekçe üzerinde durmuştur. Bu batılı ile doğulunun dini sorunlara yaklaşım tarzı farklılığından başka bir şey değildir. Yerinde ve gerçekçi olan bu tahlil, aynı zamanda Esed'in Kur'ân tasavvuru hakkında da ipuçları vermektedir.

Esed'e göre Kur'ân'ı, diğer kutsal kitaplardan ayıran en temel özellik, inanca götüren yol olarak akla önem vermesidir. İnsan varlığını, ruhsal, fiziksel ve sosyal mahiyeti itibariyle bölünemez bir bütün olarak gören Kur'ân, her ne kadar dünyevî olursa olsun onun gündelik davranışlarının ruhî hayatından ve kaderinden ayrı tutulamayacağını vurgulamaktadır. İşte bu durum, her sahih dinî tecrübede bulunduğu farzedilen "tabiatüstü" unsuru esas alan diğer dinlerin yörüngesinde yetişmiş insanların, Kur'ân'ın bütün sorunlara akılcı yaklaşımını, gerektiği şekilde anlamalarını güçleştirmektedir. Zira batılılar dini tecrübeyi entellektüel kavrayışın ötesinde gizli şeylerin önündeki esrarlı bir huşu ile özdeşleştirmeye alışkındırlar.¹²

Esed bu belirlemelerle kendisinin yapabildiği kadarıyla tercümesinde batıların Kur'ân'ı anlamasının önündeki bu engeli aşmaya çalışacağını,

kitap olduğunu bir kez daha haykırmaktadır." Sözleri bu durumu açıklamaktadır. Bu yazı için bkz. 14/04/2005, <http://www.dogus.nl/index.php?sayfa=yazarlar&yaziid=49>.

¹⁰ Muhammad ASAD, *The Message of The Qur'ân*, Gibraltar 1993, s. v, Çalışmamızda Esed'in bu eserinin orijinal metin esas alınmakla beraber Türkçe'ye tercümesinden de istifade edilmiştir. bkz. Muhammed ESED, *Kur'ân Mesajı Meâl-Tefsir*, Çev: Cahit KOYTAK, Ahmet ERTÜRK, İşaret Yayınları, İstanbul 1997.

¹¹ Esed'in çevirideki yöntemi hakkında bkz. İsmail ÇALIŞKAN, "Çağdaş Bir Düşünür ve Müfessir Olarak Muhammed Esed", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. II, Sivas 1998, s. 419-436; İbrahim H. KARSLI, "Çeviri Kuramları Açısından Esed'in Çeviri Yöntemi ve Değerlendirmesi", *İslâmî Araştırmalar Dergisi*, Ankara 2003, C. XVI, S. 1, s. 95-112.

¹² *The Message*, s. ii; *Kur'ân Mesajı*, s. XXII.

tabiatüstülükten ve esrardan ziyade akla ve ruhsal bedensel bütünlüğe önem vereceğini de vurgulamış olmaktadır.

Bu tespitlerin ardından Esed'in ortaya koyduğu mu'cize yorumları ve âyet kelimesini çevirilerini tahlile geçmek sadedinde öncelikle onun Kur'ân'da mu'cize kavramını nasıl tanımladığı ve yorumladığı hususuna değinmek yerinde olacaktır.

3.Esed'e Göre "Mu'cize" nin Tanımı ve Yorumu

Esed'e göre "... mu'cize, alışılmışın - yani, herkes tarafından gözlemlenebilen tabii gidişatın- ötesindeki bir olay olup, tabiatüstü (supernatural) değil bilakis tabii (natural) dir."¹³

Esed'in mu'cizeyi, tabiat içinde veya dışında olması yönüyle değerlendirmesi¹⁴, Batı düşüncesinde var olan tartışmalar açısından önem arz eder. Zira Batı düşüncesinde mu'cize konusunda, determinist yasalar ile ilahi irade arasında zıtlık ya da paralellik tartışmaları yapıla gelmiştir.¹⁵ Bu tartışmalar arasında yetişen Esed, hadiselerin olağan akışına uygun olsun ya da olmasın, var olan ve meydana gelen yahut var olması veya meydana gelmesi düşünülebilen her şeyi, "*tabii / natural*" kabul etmiştir, ona göre "*tabiat kanunları*" diye adlandırılan şeyler, Allah'ın yaratması itibariyle "sünneti"nin (*sünnetullâh*) kavranabilir tezahürlerinden başka bir şey değildirlir.¹⁶ Bu temel yaklaşımı esas alan Esed'e göre sonuç olarak Allah'tan gelen olağan dışı mesaj da dahil olmak üzere her türlü mu'cizevî olay, alışılmışın dışında ancak tabiatın içinde bir olaydır.¹⁷

Esed, mu'cize kavramını, bir başka yönüyle de değerlendirerek, mu'cizenin müşriklerin Allah'ın kudretini görme isteğinin bir sonucu olduğuna dikkat çekmiştir. Esed'e göre Allah'ın gücünü gösterme açısından olağan ile olağan dışı arasında bir fark yoktur. Zira, inanmayanların bu taleplerinin konu edildiği Kur'ân pasajlarında sık sık yeryüzünde Allah'ın gücünü gösteren işaretler olduğuna dikkat çekilerek, sünnetullahın bu talebe cevap için yeterli

¹³ *The Message*, s. 188-189; *Kur'ân Mesajı*, s. 248, dipnot. 29.

¹⁴ Ehl-i Sünnet Kelamcıları, mu'cizenin harikulade olmasını şart koşarken, İslam filozoflarının Esed gibi mu'cizeleri de bu kanunlar içinde gördükleri nakledilmektedir. Bkz. İlyas ÇELEBİ, *İslam İnançında Gayp Problemi*, İstanbul 1996, s. 161.

¹⁵ Bkz. Adnan ARSLAN, "Harikulâde" *T.D.V İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul 1997, C. XVI, s. 185; George N. SCHLESINGER, "Miracles", *A Companion to Philosophy of Religion*, Oxford 1999, s. 360-366.

¹⁶ Bu konuda Esed'in, kendi ifadeleri ile sık sık atıfta bulunduğu Abduh'tan etkilenmiş olduğu düşünülebilir. Zira o da, kâinatı ve kanunları yaratan Allah'ın olağanüstü durumlar için de özel kanunlar yaratmış olduğunu söylemektedir. bkz. Muhammed ABDUH, *Risâletü't-Tevhid*, Mısır 1965, s. 45.

¹⁷ *The Message*, s. 188-189; *Kur'ân Mesajı*, s. 248, dipnot. 29.

olduğu belirtilmiştir. Meselâ, 6/En'am/37'de " ... neden rabbi tarafından ona mu'cizevî bir işaret bahşedilmedi" sorusuna "De ki: Allah, katından her türlü işareti indirmeye kâdirdir. Ama insanların çoğu bundan habersizdir.", şeklinde cevap verilmesine dayalı olarak Esed, âyette geçen "onlar bundan habersizdir" ifadesini, "Allah'ın kendisini -bir sonraki âyetin işaret ettiği gibi- kendi yaratmasının daima yinelenen mu'cizesi vasıtasıyla sürekli olarak tezahür ettirmekte olduğundan habersizdirler."¹⁸ diyerek yorumlamıştır. Ona göre "İnsan, kendisini çevreleyen hayat ve olguların tümünde Allah'ın "işaret"lerini veya "mu'cize" lerini arayabilir. Bu nedenle insanoğlu, bizim "tabiat kanunları" olarak adlandırdığımız, Kur'ânî terminolojide "sünmetullah" olan Allah'ın yolunu daha iyi anlamak amacıyla gözlemlemeye çalışmalıdır."¹⁹

Buna bağlı olarak Esed, sürekli müşahede edilen olağan olayların da haddi zatında bu anlamda birer mu'cize/miracle olduklarına dikkat çekmiştir. Meselâ 16/Nahl/65'de "Gökten su indirip onunla, kuruyup katılaştıktan sonra toprağa yeniden hayat veren Allah'tır. Şüphesiz bu olguda dinlemeye niyetli olanlar için bir ders vardır." âyetinde geçen "hayat verme" ifadesi vesilesiyle dipnotta "Kur'ân'da sıkça rastlandığı gibi, burada da vahyin sağlayacağı ya da yön vereceği ifade edilen manevî uyanışa ilişkin referansı, Allah'ın yaratıcı etkinliğinin bir başka belirtisi olarak hemen organik hayat mu'cizesine ilişkin bir referans izliyor."²⁰ diyerek olağan addedilen bu olayı mu'cize kelimesi ile tanımlamıştır.²¹

Bir yandan bu tür olağan olayların Allah'ın gücünü görme hususunda mu'cize olduğunu belirten Esed, diğer yandan Kur'ân'da inanmayanların talepleri bağlamında bahsi geçen bazı olağanüstü olayları, olağan olaylar ile izah etmeye çalışmıştır. Meselâ; Havarîlerinin Hz. İsa'dan gökten bir sofrayı indirmesini istemeleri üzerine "Allah buyurdu ki; ben onu sizlere elbette indiririm fakat ondan sonra içinizden her kim nankörlük ederse artık onu âleminden hiç birine yapmıyacağım bir azab ile ta'zib ederim"²² şeklindeki cevabı içeren 5/Mâide/115 âyetini alışılagelmişin dışında şöyle çevirmiştir. "Allah, cevap verdi; muhakkak ki ben onu size (mütemadiyen) gönderiyorum. Bu nedenle şâyet sizden herhangi biri bundan böyle (bu) hakikati inkar ederse, bilin ki ben onu dünyada benzeriyle (henüz) hiçbir kimseye azaplandırmadığım bir azap ile azaplandıracağım".

Esed burada "inni münezziluhu" ifadesini, "onu size (mütemadiyen) gönderiyorum." şeklinde çevirerek, Allah'ın zaten onları her zaman

¹⁸ The Message, s. 176; Kur'ân Mesajı, s. 231, dipnot. 29.

¹⁹ The Message, s. 177; Kur'ân Mesajı, s. 231-232, dipnot. 30, ayrıca bkz. The Message, s. 358; Kur'ân Mesajı, s. 484, dipnot. 11.

²⁰ The Message, s. 404 ; Kur'ân Mesajı, s. 542, dipnot. 74.

²¹ Diğer bazı örnekler için bkz. 30/Rum/20, 24; 25/Vâkıa /62; 58/Mücadele/4.

²² Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kur'ân Dili, İstanbul 1936, C.II, s. 1844.

rızıklandırdığı şeklinde anlamış, dikkatleri olağanüstülüğe değil, tabiiliğe çekmiş ve dipnotta şöyle demiştir. “*İnnî münezziluhâ* (lafzen, “Ben onu gönderiyorum”) ibaresindeki *münezzil* gramer kalıbı, sürekli tekrarlanan bir başışa -ki bu devamlılığı parantez arasına koyduğum “mütemadiyen” kelimesiyle ifade ettim- işaret eder. Allah’ın süreklilik arzeden bu maddî ve manevî rızık vericiliğinin vurgulanması, O’nun, bu açık hakikati - insanın kendi kendine yeterli ve bağımsız olduğuna dair küstahça varsayımı nedeniyle- inkar eden herkesi kınamasındaki ciddiyeti açıklamaktadır. Ayrıca bu ifade, Allah’ın varlığına dair delil olarak mu’cize talep etmenin kınandığını da belirtmektedir.”²³

Esed, söz konusu bağlamlarda bu tür izahlar yaparken kimi zaman da geçmiş müfessirlerin bu olayları mu’cize olarak yorumlarını eleştirmiş ve kendi görüşünü destekleyen rivâyetleri zikretmiştir. Meselâ, “...*Zekerriyya, her ne zaman onu mâbedde ziyaret ettiyse onu yiyeceklerle donatılmış bulur ve sorardı: ‘Ey Meryem, bunlar sana nereden geliyor?’ Meryem: ‘Bunlar Allah’tandır; İşte Allah, dilediğine böyle hesapsız rızık başışlar!’*”²⁴ âyeti bağlamında “Müfessirlerin çoğu tarafından bu çerçevede nakledilmiş olan bütün menkıbelere rağmen, ne Kur’ân’da, ne de herhangi bir sahîh Hadis’de bu rızkın mu’cizevî bir kaynaktan olduğuna dair hiçbir işaret yoktur. Diğer taraftan Taberî, bu hususta, Hz. Zekerriya’nın yaşlılık zamanında, Hz. Meryem’i kendi imkanlarıyla destekleyemez hale gelmesi üzerine toplumun, bu sorumluluğu kavmin diğer üyelerinin üstlenmesine ve bu kişinin Hz. Meryem’e günlük olarak yiyecek tedarik etmesine karar verdiği şeklinde bir kısma nakleder. Bu rivâyet doğru olsun ya da olmasın, Meryem’in Zekerriya’ya cevabı tam olarak, onun nihai ve gerçek Rızık Vericinin Allah olduğuna dair derin bilincini yansıtır.”²⁵ açıklamasını yaparak bunun mu’cize oluşuna değinmemiştir.

Esed’in mu’cize bağlamında yaptığı açıklamalarda dikkati çeken bir başka husus; inanmak için Peygamberlerden olağanüstü olaylar ortaya koymalarını isteyen inkarcıları, yaşadıkları çağ ve anlama kabiliyetleri açısından iki gruba ayırmasıdır.

“Önceki peygamberler değışmez bir şekilde sadece kendi toplumlarına, kendi zamanlarına tebliğde buldukları için onların öğretileri, zarureten, kendi hususi toplumlarının ve zamanlarının sosyal ve zihinsel şartlarıyla sınırlandırılmıştı. Bunun yanında hitap ettikleri insanlar henüz kendi kendilerine bağımsız düşünme aşamasına ulaşamadıklarından, bu peygamberler, insanlara, görevlerinin derunî gerçeğini fark ettirmek için sembolik mahiyette uyarıcı haberlere ve mu’cizelere ihtiyaç duymuşlardır. Buna mukabil Kur’ân’ın mesajı, (özellikle, daha önceden, Yahudilik-Hristiyanlık dininin gelişmeleri ile bezenmiş bölgelere yerleşmiş olan) insanlığın olgunluğa ulaştığı, bu sebeble de

²³ *The Message*, s. 169; *Kur’ân Mesajı*, s. 220, dipnot. 138.

²⁴ 3/Âl-i İmrân/37

²⁵ *The Message*, s. 72; *Kur’ân Mesajı*, s. 95, dipnot. 27.

herhangi bir ideolojiyi artık bu tip ikna edici uyarıların ve mu'cizevî gösterilerin yardımı olmaksızın kavrayabileceği bir zamanda indirilmiştir.”²⁶

Yukarıdaki açıklamalarından, Kur'ân'dan önceki vahiylerle muhatap olan kitlelere söz konusu nedenlerle mu'cizeler verilmiş olduğunu zımnen kabul eden Esed, “Hiç bir şey, bizi (bu mesajı da, öncekiler gibi,) mu'cizevî işaretlerle birlikte göndermekten alıkoymadı, alıkoyan tek şey, eski zamanlardaki insanların onları (sürekli) yalanlamış olmalarına dair (bilgimizdir.)”²⁷ âyetini yorumlarken, Hz. Muhammed'e Kur'ân dışında başka bir mu'cize verilmediğini beyan etmiştir.²⁸

“Bu son derece vecîz cümle bir bütün olarak Kur'ân'ın mazmunu üzerinde temel bir tavır ihtiva etmektedir. Kur'ân'ın pek çok yerinde, Peygamber Muhammed'e, Allah'ın elçilerinin en sonuncusu ve en büyüğü olmasına rağmen, önceki bazı peygamberlerin sözlü mesajlarının pekiştirildiği söylenen türden mu'cizeleri gösterme yetkisi verilmediği vurgulanır. O'nun tek mu'cizesi bizzat Kur'ân'ın kendisiydi ve hâlen böyledir. – Öyle bir Kur'ân ki: o, kolay anlaşılabilirliği ve ahlakî kapsamıyla mükemmel, tüm zamanlara ve beşerî gelişmenin her safhasına göre tayin edilmiş, sadece duygulara değil aynı zamanda akıllara hitab eden; hangi ırktan, hangi sosyal çevreden olursa olsun, herkese açık olan ve ebediyete kadar değişmeyecek bir mesajdır.”²⁹

Esed, Kur'ân'ın ilk muhataplarının Hz. Muhammed'den isteklerinin anlatıldığı âyetlerde “concrete miracle /müşahhas mu'cize”, “outward miracle / haricî mu'cize” ifadelerini kullanarak onların bu isteklerinin hissi mu'cize olduğunu belirtmiş, “Ve sen (ey Peygamber,) onlara bir mu'cize getirmedığın zaman, bazı (kimseler): ‘Onu (Allah'tan) elde etmeye çalışsan ya!’ derler.”³⁰ âyeti vesilesiyle yaptığı açıklamada müşahhas mu'cize isteğinin ilkelliğini vurgulamıştır.³¹ Ona göre bu insanlar, Allah'ın varlığını idrak etmelerine yarayan fitrî yeteneklerini, kendilerini bu dünyanın geçici hazlarına kaptırmaları nedeniyle kaybetmişler bu nedenle ilahi mesaj ile yetinmeyerek gözle görülebilir haricî bir mu'cize talebinde bulunmuşlardır.³²

Bu açıklamalar bir araya toplandığında Esed'in hissî mu'cizeye dair anlayışı da ortaya çıkmaktadır. Kendi ifadeleri ile o, “mu'cizevî isbata dayalı bir

²⁶ *The Message*, s. 427; *Kur'ân Mesajı*, s. 571, dipnot. 71.

²⁷ 17/İsra/59.

²⁸ Bu nedenle Esed, Mirac, Bedir'de meleklerle desteklenme ve İnşikâk-ı kamer gibi konuları hep buna uygun bir şekilde yorumlamıştır. bkz. *The Message*, s. 996, 172, 818; *Kur'ân Mesajı*, s. 1337, 322, 1086.

²⁹ *The Message*, s. 427; *Kur'ân Mesajı*, s. 571, dipnot. 71.

³⁰ 7/A'râf/203.

³¹ *The Message*, s. 235; *Kur'ân Mesajı*, s. 316, dipnot. 167.

³² *The Message*, s. 364; *Kur'ân Mesajı*, s. 491, dipnot. 49.

kanaatin hiçbir ruhî/manevî değer taşımadığını³³ ve hiçbir “mu’cizevî belirti”nin Allah’la olan bağlantılarını koparmaları yüzünden kalpleri Allah tarafından mühürlenmiş bulunan kimselerin inanmasını sağlayamadığını iddia etmektedir.³⁴

4. Mu’cizevî Olayları Yorumlaması

Esed, mu’cizevî olayların anlatıldığı âyetleri yorumlarken bu tür kıssaların Kur’ân’da yer almasının nedeni üzerinde durmuştur. Amacın bu olayları hikaye etmek, dikkati olay örgüsünün kendisine çekmek değil; olay örgüsünün altında yatan özel ahlakî derse dikkat çekmek, onu gün ışığına çıkarmak olduğunu belirtmiştir.³⁵ Bu nedenle o, ister olağan isterse olağan dışı kabul etsin -ki bazı olayları böyle kabul eder- bu âyetlerde verilmek istenen mesajı, daha geniş çevrelerce algılanabilir temel prensiplere dönüştürmek çabası içinde olmuştur.

Bu konuda tek bir tutumu yoktur. Bazen bu tür olayları, mu’cize olduğuna dair hiç bir ifade kullanmadan, mecaz, teşbih gibi edebî sanatlarla hamlederek olağan olaylar ile izah etmiş, meselâ; Hz. İsa’nın çamura üflemesiyle kuşun oluşmasını; kader ve talih olarak, ölüleri diriltmesi ve hastaları iyileştirmesini; (hakikati anlama hususunda) ruhen ölmüş ya da ruhen hasta olanları diriltmek ve iyileştirmek şeklinde çevirmiş ve yorumlamıştır.³⁶

Buna mukabil bazen de açıkça mu’cize olduğunu ifade ederek dipnotlarda bu mu’cize’nin altında yatan sembolizmin muhtemel açıklamalarını³⁷ yapmaya çalışmıştır. Meselâ: Hz. Musa’ya verilen yed-i beyzâ ve âsâ ile ilgili tavrı böyledir. O önce A’râf suresinde “Hz. Musa’nın eli 20:22, 27:12 ve 28:32’den de açıkça anlaşılacağı gibi, lekesiz bir beyazlık, parlaklık içinde idi. Yani, peygamberliğinin bir nişanesi olarak olağanüstü bir (parlaklık) bahşedilmişti; yoksa, Kitâb-ı Mukaddes’in (Çıkış iv, 6) ifade ettiği gibi kar gibi cüzzamlı değildi” diyerek âsâ ile gerçekleşen şeyin gerçek bir mu’cize olduğunu kabul etmiş,³⁸ bunun mümkün olan mistik önemi ya da anlamını şu şekilde açıklamıştır. “Asâ’nın mu’cizevî bir biçimde yılan dönüşmesi, kanaatimizce, gizemli bir anlam taşımaktadır; bununla, öyle anlaşılıyor ki, görünüş ile gerçeklik arasındaki mahiyet farklılığına ve buna bağlı olarak, Allah’ın, bu farklılığı kavramak üzere seçilmiş kullarına bahşettiği manevî vukuf ve sezgiye işaret edilmek isteniyor, Elinin beyaz olmasının anlamı ise, kendisine tevdfî edilen peygamberlik görevi sayesinde görülmemiş derecede aydınlanmış olmasıdır.”³⁹

³³ *The Message*, s. 180; *Kur’ân Mesajı*, s. 236, dipnot. 48 .

³⁴ *The Message*, s. 358, 365; *Kur’ân Mesajı*, s. 486, dipnot. 16, s. 493, dipnot. 55.

³⁵ *The Message*, s. 305; *Kur’ân Mesajı*, s. 413, dipnot. 110.

³⁶ *The Message*, s. 74; *Kur’ân Mesajı*, s. 98, dipnot. 37, 38, 39.

³⁷ *The Message*, s. 577; *Kur’ân Mesajı*, s. 763, dipnot. 9.

³⁸ *The Message*, s. 219, 220; *Kur’ân Mesajı*, s. 293, dipnot. 85, 89.

³⁹ *The Message*, s. 472; *Kur’ân Mesajı*, s. 627, dipnot. 14, 15.

5. Olağanüstü Olay Olarak Kavimlerin Helaki

Kur'ân'da olağanüstü anlatımların yer aldığı bir diğer konu kavimlerin helaki ile ilgilidir. Esed, oluşu itibariyle değerlendirildiğinde mu'cizevî kabul edilen bu olayları da yukarıdaki tanımlama ve genel algılama prensipleri doğrultusunda yorumlamıştır ki; bu nedenle tenkide maruz kalmış, kavimlerin helaki ile ilgili âyetleri doğa olayları ile açıkladığı iddia edilerek eleştirilmiştir. Halbuki Esed'in buradaki tavrı da tıpkı yukarıda ana hatlarıyla değinilen anlayışının ve endişelerinin sonucudur.

Esed, bu tür olayların bir kısmını açıklarken mu'cizede olduğu gibi olağandışı oluşu ile değil olağan olayların Allah'ın istediği bir zamanda tahakkuku şeklinde izah etmiştir. Helaki, Allah'ın yeryüzündeki iradesinin alışılmış ve alışılmamış şekillerde cereyan edişi olarak gören Esed, bu tür olayları oluş şekli itibariyle tabii fakat cereyan ediş tarzı olarak olağandışı bulmaktadır.

Meselâ; Nuh tufanını, bütün dünyada değil sadece Hz. Nûh kavminin başına geldiğini belirterek, tufanın büyük bir olasılıkla buzul çağında, şimdiki Cebelitarık'ın bulunduğu yerde Atlas Okyanusu'nu engelleyen ve -yine şimdiki- Çanakkale Boğazı'nın bulunduğu yerde Karadeniz'i engelleyen, o çağda mevcut kara engellerin çöküntüsüyle açıklanan ve bugün Akdeniz'in örtmekte olduğu büyük havzayı istila eden, sürekli ve bol yağmurların neden olduğu su baskınını tasvir ettiğini söylemiş.⁴⁰ Ancak tufanda olanların tesadüf olmadığını yağmurun yağışı ve selin meydana gelişinin Allah'ın iradesi ile olduğunu belirten "Allah'ın emrine" vurgu yapıcı ifadeler ile çevirmiştir.⁴¹

Benzer şekilde Hz. Musa ve kavmini takip eden Firavun ve yandaşlarının denizde boğulmalarını, med cezir ile izah etmiş diğer yandan med cezirin ani ve şiddetli olduğunu söyleyerek bu olayın mu'cizeliğini ifade etmiştir.⁴² Esed bu anlayışını, Âd kavminin helaki ile ilgili açıklamalarında da devam ettirmiştir. Âd kavminin helakine şiddetli bir kasırganın⁴³ ve kum fırtınasının⁴⁴ neden olduğunu belirtirken tabiiliğine değinmiş, aralıksız yedi gün sekiz gece sürmesini beyan ile de olağan dışılığına dikkat çekmiştir.⁴⁵

Gerek mu'cizeler gerekse kavimlerin helaki ile ilgili yorumlarında bu prensiplere göre açıklama yapan Esed'in, Sünnetullah anlayışı ve olayların

⁴⁰ *The Message*, s. 316,319; *Kur'ân Mesajı*, s. 428, dipnot. 47, s. 432, dipnot. 62.

⁴¹ Bkz. 11/Hud/40- 44; 23/Mü'minûn/27 ve 54/Kamer/10-14.

⁴² *The Message*, s. 565; *Kur'ân Mesajı*, s. 747,748, dipnot. 35.

⁴³ 54/Kamer/19, 69/Hâkka/7 ve 11/Hud/58. âyetle ilgili 83.dipnot.

⁴⁴ 46/Ahkaf/25, *The Message*, s. 774; *Kur'ân Mesajı*, s. 1031, dipnot. 28.

⁴⁵ 69/Hakka/7 ve *The Message*, s. 214; *Kur'ân Mesajı*, s. 285, dipnot. 55.

Allah'ın iradesi içinde olması bakış açısıyla kendine has bir yapı kazanan bu tutumu aynı zamanda olağanüstü olayların anlatıldığı pasajlarda “âyet” kelimesini çeviride seçtiği kelimelere de yansımıştır.

6. “Âyet” Kelimesi ve Esed'in Çevirisi

Olağanüstü olayları ifade için bugün yaygın olarak kullanılan ve aslı itibariyle Arapça olan “mu’cize” kelimesi, Kur’ân’da bu anlamda geçmemektedir. İlk başlarda İslâmî ilimler literatüründe de kelimenin bu anlamda kullanılmadığı bilinmektedir. Mu’cize kelimesinin ne zamandan beri bu anlamda kullanılmaya başlandığını kesin olarak tespit etmek mümkün olmasa da bu konuda yapılan araştırmalarda, Hadislerin tedvin edilmeye başlandığı Hicrî III. asrın başlarında bu terimin henüz kullanılmadığı, bu asrın sonları ile IV. asrın başlarından itibaren mu’cize teriminin nadir de olsa kullanılmaya başlandığı, özellikle bazı kelâm eserlerinde buna yer verildiği belirtilmiş⁴⁶, Hicrî IV. asırdan itibaren “i’câz” ve “mu’cize” terimlerinin yaygınlaşmaya başladığı ve nihâyet IV. asrın sonları ile V. asrın başlarında mu’cize terimine çok daha yoğun bir şekilde rastlandığı sonucuna ulaşılmıştır.⁴⁷

Buna mukabil Kur’ân’da bu tür olağanüstü olayları ifade için “âyet” kelimesi kullanılmış, bunun yanında yer yer “beyyine”, “burhan”, “sultan” gibi kelimeler de Peygamberlerin davalarında doğru olduklarını gösteren olayları tanımlamada kullanılmıştır.

7. Kur’ân’da Âyet Kelimesinin Kullanımı

Lügat manası alâmet, nişane olan “âyet” kelimesi, ıstılah olarak, Kur’ân’ın başı ve sonu fasıla ile ayrılmış bir veya bir kaç cümleden müteşekkil birimine verilen addır.⁴⁸ Kur’ân’da, alâmet, işaret, delil gibi anlamların yanında Allah’ın Peygamberlerin elinde gerçekleştirdiği olağanüstü olayları, yani “mu’cize” yi ifade etmek için de kullanılmıştır.⁴⁹ Bu nedenle çevirilerde ve tefsirlerde, olağanüstü olayların anlatımı bağlamında geçen “âyet” kelimesine kahir ekseriyetle mu’cize anlamı verilmiştir.

Muhammed Esed ise meâlinde bu kontekste geçen “âyet” kelimesini, genel anlamları itibariyle iki grupta toplayabileceğimiz kelimeler ile karşılamıştır. Birinci grup; mesaj, alâmet, işaret ve irade, istek gibi anlamlara gelen *message, sign, symbol, evidence, token, portent, wonder, will* kelimeleri

⁴⁶ Emrullah YÜKSEL, *Sistematik Kelâm*, İstanbul 2005, s. 147.

⁴⁷ Bkz. Halil İbrahim BULUT, *Kur’ân Işığında Mûcize ve Peygamber*, İstanbul 2002, s. 21-23.

⁴⁸ Ragıp el-İSFEHÂNÎ, *Mu’cem Müfredâti Elfâz’l-Kur’ân*, tah. Nedim MARAŞLI, Beyrut trs., s.281 Bedrüdün Ez-ZERKEŞÎ, *el-Bürhân fi Ulûmi’l-Kurân*, Beyrut 1957, C. I, s. 266.

⁴⁹ Halis ALBAYRAK, *Tefsir Usûlü*, Ankara 1998, s. 37.

iken ikinci grup ise mu'cize anlamında *miracle, miraculous sign*, kelimeleridir. Bu kelimeleri seçmesinde ve kullanmasında temel olarak "âyet" terimini tanımlaması etkin olmuştur.

Esed'e göre âyet kelimesi genel olarak ilahi mesaj anlamına gelmektedir. "Âyet terimi, Kur'ân'da daha çok **(ilahî) mesaj** anlamında kullanılan bir terim olmasına rağmen hatırlatmamız gerekir ki; bu terim, öncelikle, kendisiyle bir başka şeyin bilindiği **işaret** yahut **alâmet** anlamını taşır. (Kâmûs). Râğıb'ın tanımladığı gibi, bu terim, duyu alanı içinde ya da sadece akıl alanında (mahsusatta veya makulatta) oluşuna bakmaksızın, kendi kendine kolaylıkla idrak edilemez olan bir şeyle bağlantılı olarak idrak edilebilir herhangi bir olguyu ifade eder. Kısaca o bir (symbol) alâmettir..."⁵⁰

Tanımda **ilahi mesaj** ve **alâmet** ifadelerine vurgu yapan Esed, 19/ Meryem/21 de bu iki unsuru birarada zikrederek ne demek istediğini açıklamıştır. Hz. Meryem'in bir çocuk ile müjdenmesi ve onun bu konuda hayretini ifade eden âyetlerin ardından çocuğun bir "âyet" kılınacağı bildirilen bölümü, "*we might make him a symbol... "Biz o'nu bir alâmet ... kılacağız"* şeklinde çevirmiş ve dipnotta, Âyet teriminin muhtelif anlamlarından birinin de Râğıb'ın etraflı bir biçimde tanımladığı gibi, "**alâmet/symbol**" veya "**işaret/sign**" olduğunu" belirtmiş, hemen ardından burada "Âyet sözcüğünün, metonymic /mecazı mürsel olarak Hz. İsa'ya kullanılması, muhtemelen, o'nun Allah'ın mesajının insana ulaşmasında bir araç -Yani bir peygamber- olmasıdır." diyerek âyet kelimesinin "**ilahi mesaj**" anlamında mecazen Hz. İsa için kullanıldığını, Hz. İsa'nın bizatihi kendisi ilahi mesaj olmasa da onun taşıyıcısı olarak bu anlamı mecazen yüklenbildiğini söylemiştir.⁵¹

Esed'in "âyet" kelimesini çevirirken takındığı tavrın arkasında onun mu'cizeye bakış açısı yatmaktadır. Bu bağlamda o, "âyet" kelimesinin tanımını tamamlayıcı mahiyetteki bir açıklamasında, tıpkı mu'cizede olduğu gibi "âyet" kelimesi ile sünnetullah arasında ilişki kurmuştur. "Şunu belirtmek gerekir ki; Kur'ânî bir terim olan "Âyet terimi, yalnızca "mu'cize"yi (olağanın -yani, herkes tarafından gözlemlenebilen- tabii gidişatın ötesindeki bir olayı) değil, aynı zamanda bir "sign/işarete" veya "message/mesaja" da delalet eder. Bu son bahsedilen anlam, Kur'ân'da diğerleri ile mukayese edilemeyecek derecede fazla karşılaşılanlardan biridir. Böylece, herkes tarafından "mu'cize" olarak tanımlanan şey, böyle olmasa insan aklına gizli kalacak olan ruhî/manevî bir hakikati -kimi zaman sembolik bir tarzda- göstererek, gerçekte Allah'tan gelen alışılmamış bir mesajı oluşturur. Ama yine de böyle olağandışı, mu'cizevî mesajlar bile "supernatural/tabiatüstü" olarak değerlendirilemezler. Çünkü, "tabiat kanunları" denilen şeyler, Allah'ın mahluku olma itibariyle yalnızca "Allah'ın sünneti"nin (sünnetullâh) kavranabilir tezahürleridir -ve sonuç olarak,

⁵⁰ *The Message*, s. 417; *Kur'ân Mesajı*, s. 559, dipnot. 1.

⁵¹ *The Message*, s. 459; *Kur'ân Mesajı*, s. 611, dipnot. 16.

hâdiselerin olağan düzenine uygun oluşuna ya da bu düzenin ötesine geçişine bakmaksızın, meydana gelen yahut var olması veya meydana gelmesi aklen mümkün olan her şey, kelimenin en derunî anlamıyla “tabiî/natural”dir.”⁵²

Sonuç olarak “âyet” kelimesi ona göre ister alışılmış olsun ister alışılmamış olsun Allah’tan gelen mesajı ifade etmektedir. Mu’cize diye anlam verilen yerlerde “âyet” teriminin kullanılması da nihai olarak bu olayın da bir mesajı içermesi nedeniyledir. Her halükarda mu’cizevî mesajlar, fevkalade (extra-ordinary) olsalar da tabiatüstü (supernatural) değildirlir.

Âyet kelimesini bu çerçevede algılayan Esed, Kur’ân’da olağanüstü olayların söz konusu edildiği yerlerde kullanılan “âyet” kelimesini bazen açıkça “*miracle/mu’cize*” ya da “*miraculous sign/mu’cizevî işaret*” kelimeleri ile çevirmişse de çoğunlukla “*alâmet, işaret*” gibi anlamlara gelen “*symbol ve sign*” gibi kelimeleri kullanmakta ısrar etmiştir.

Aynı kelimeye farklı anlamlar vermesi, siyak sibak gereği yadırganacak bir şey değildir. Ancak onun aynı kelimeyi, özü itibariyle aynı olan bir konuda farklı kelimelerle tercüme etmesi, meseleye dikkati çekici bir boyut kazandırmaktadır. Daha açık bir ifade ile Esed, inanmayanların peygamberlerden davalarını ispat sadedinde talepte buldukları ve bunun karşılığında onların elinde gerçekleştirilen olağandışı olayların anlatıldığı pasajlarda “âyet” kelimesini, bazen mu’cize/miracle bazen de alâmet işaret kelimeleri ile çevirmiştir ki; bu da bir tutarsızlık gibi gözükmemektedir.

Söz konusu talebin, Hz. Muhammed’e yapıldığı kontekslerde “âyet” kelimesini “*miracle veya miraculous sign*” olarak çeviren Esed, benzer taleplerin diğer peygamberlere yapıldığı pasajlarda aynı çeviriyi yapmamıştır. Bu farklılığın ardında onun daha önce mu’cize tanımı vesilesiyle değindiğimiz üzere ilahi vahye muhatapları genel olarak iki gruba ayırması yatmaktadır.

Bu ikili tasnifin yanında Hz. Muhammed’e hissî bir mu’cize verilmediği ön kabülü nedeniyle olsa gerek Esed, müşriklerin Hz. Muhammed’den talepleri bağlamında “âyet” kelimesini “*mu’cize/miracle*” olarak çevirmekten kaçınmamış,⁵³ bu pasajlarda inkarcıların istediğinin mu’cize olduğunu kabullenmiş bunu açıkça ifade etmiştir. Meselâ 13/Ra’d/7 nin dipnotunda onların istediği şeyin, O’nun (Muhammed (s)’in), gerçekten, kendisine Allah tarafından vahyedilen bir peygamber olduğunu kanıtlamak için olduğunu belirtmiştir. Kur’ân’da pek çok yerde (örn. 6:7, 111, 10:96-97 ya da 13:31) istedikleri türden herhangi bir mu’cize verilse bile “hakkı inkara eğilimli” olanları ikna etmeye yetmeyeceğini ifade etmiştir.⁵⁴

⁵² *The Message*, s. 189; *Kur’ân Mesajı*, s. 248, dipnot. 94.

⁵³ Örnekler için bkz. 2/Bakara/118; 6/En’am/37; 10/Yunus/20; 13/Ra’d/7, 27; 17/İsra/59; 29/Ankebut/50; 43/Zuhruf/47; 56/Vakia/62.

⁵⁴ *The Message*, s. 358; *Kur’ân Mesajı*, s. 486, dipnot. 16.

Esed bu ve benzeri bağlamlarda miracle kelimesini kullanmakta çekince göstermemiş hatta "âyet" kelimesinin ilahi mesaj yani vahiy olarak anlaşılabilceği 7/A'raf/ 203. âyetini, "Ve sen (ey Peygamber,) onlara herhangi bir mu'cize getirmediğin zaman, bazı (kimseler): 'Niçin onu (Allah'tan) elde etmeye çalışmıyorsun' derler" şeklinde çevirmiş ve âyet kelimesini, niçin "message" şeklinde değil de "miracle" olarak karşıladığını dipnotta izah etmiştir. Ona göre bu âyetin indiği sıralarda Kur'ân mesajları zaten vahyediliyor olduğu için inananların talebinin sözlü mesajdan ziyade Hz. Peygamber'in görevinin doğruluğunu sözde objektif bir tarzda kabul ettirecek müşahhas bir "miracle/mu'cize" beklentisi olmalıdır.⁵⁵

Muhammed Esed'in "âyet" kelimesine miracle anlamı vermekte bir sakınca görmediği pasajlarda dikkati çeken bir diğer husus ise konteks itibariyle buralarda bu peygamberlere herhangi bir mu'cize verildiğinin zikredilmemiş olmasıdır. Meselâ 6/En'am/109'da inkarcıların mu'cize isteyişinin anlatıldığı âyeti, "... if a miracle were shown to them Say: "Miracles are in the power of God alone ..." "Şâyet onlara bir mu'cize gösterilmiş olsa De ki: Mu'cizeler sadece Allah'ın yetkisindedir." şeklinde çevirmiş ve "miracle" kelimesini kullanmıştır.⁵⁶

Esed genellikle bu anlam içeriğine sahip yerlerde "âyet" kelimesini bu şekilde çevirirken bazen de "âyet" kelimesini tanımında öne çıkardığı "sign/işaret" ve "mu'cize/miracle" arasında bir birliktelik kurarak, "miraculous sign/ mu'cizevî işaret" ifadesini tercih etmiştir. Meselâ; 6/En'am/37 "Ve onlar: 'Neden o'na Rabbi katından ona hiçbir mu'cizevî işaret bahşedilmedi?' diye sorarlar. De ki: 'Allah, katından her türlü işareti indirmeye kâdirdir.'" şeklinde çevirmiş, bu pasajda geçen iki âyet kelimesinden birincisini "miraculous sign" ikincisini sadece "sign" kelimesi ile karşılamıştır.

Bu örneklerde görüldüğü üzere inanamayanların Allah'ın gücünü görme ve peygamberlerden davalarını ispat kastı ile yönelttikleri talepler, Hz. Muhammed'e yapılıncaya veya konteks itibariyle herhangi bir mu'cizeden bahsedilmiyorsa "âyet" kelimesini "miracle", "miraculous sign" olarak çeviren Esed, aynı talep diğer peygamberlere yapıldığında ya da bu kontekste bir mu'cizeden bahsediliyorsa "miracle" veya "miraculous sign" olarak değil bilakis, "symbol, sign" gibi kelimeler ile çevirme çabası içinde olmuştur. Bu tavrı ile Esed kendi içinde tutarlı olmaya çalışmıştır. Çünkü o, şâyet bu bağlamlarda "âyet" kelimesini "miracle" olarak çevirse talebe cevap olan olağandışı olayı da mu'cize olarak görmek durumunda kalacaktır. Halbuki yukarıda değinildiği üzere o bu tür pasajlardaki olağandışı olayları öncelikle olağan olaylar olarak izahı tercih etmektedir.

⁵⁵ The Message, s. 235; Kur'ân Mesajı, s. 315, dipnot. 167.

⁵⁶ The Message, s. 189; Kur'ân Mesajı, s. 247, dipnot. 94.

Aslında Esed bir yandan tutarlı olmaya çalışırken diğer yandan başka bir tutarsızlığa düşmektedir. Zira başlangıçtan Kur'ân'a kadar ilahi vahye muhatap olanları iki ana gruba ayırdığı bölümde görüldüğü üzere, Hz. Peygamber'e sadece Kur'ân mu'cizesi verildiğini belirtirken, diğer Peygamberlerin kavimlerinin birtakım mu'cizelere (miracles) ihtiyaç duyduklarını söylemiş burada mu'cize tabirini kullanarak⁵⁷ onlara bu tür mu'cizeler verilmesini makul karşılamıştır.

Bu anlayışına göre diğer peygamberlerin kavimlerine mu'cize verilmesini kabulde ve bu bağlamda geçen “âyet” kelimelerini çeviride mu'cize / miracle kelimesini tercihte bir çelişki oluşmamasına rağmen Esed, söz konusu bağlamlarda “âyet” kelimesinin çevirisinde “miracle”ı tercih etmemiştir. 26/Şuara/154'te kavminin Salih (a.s.)'a “*Şâyet sadıklardan isen bir âyet getir*” şeklinde seslendiğinin anlatılmasını, Esed, “.. *Come, then, forward with a token (of thy mission) if thou art a man of truth*” “*Eğer sen doğru bir kişiyisen, o halde bir belirti ile ortaya çık*”⁵⁸ şeklinde çevirmiş, dipnotta Taberî'ye atıfta bulunarak bu çevirisini “... yani, bir belirtici (delalet) ile, senin bize Allah tarafından gönderilmiş bir elçi olduğuna dair iddian hususunda sana güvenebileceğini gösteren bir kanıt” cümleleri ile teyide çalışmıştır. Şüphesiz Esed'in bu çevirisinde, onun Salih (a.s.)'a verilen “dişi deve” olayını bir mu'cize addetmeyişi etkin olmuştur.

Nitekim Esed, 17/İsra/59'da⁵⁹ Semud kavmine “*dişi deve*” nin bir “*mubsıra*” olarak verildiği ve “âyât”ın ancak tahvif amaçlı gönderildiğinin yer aldığı ifadeleri, “*Semûd kavmine bir a light giving portent/ aydınlatici bir uyarı olarak o dişi deveyi verdik, Oysa biz bu signs/işaretleri sadece bir uyarı amacıyla göndeririz*” şeklinde “*sign*” olarak çevirmiş ve “Kur'ân'da, sözkonusu dişi devenin mu'cizevî bir mahiyet taşıdığına dair kesinlikle hiç bir işaret olmamasına rağmen, bu ifade onun Semûd kavmi için bir deneme, bir sınama nesnesi ve bu anlamda “*uyarıcı-aydınlatici bir belirti*” (*mubsıra*) olduğunu işaret etmektedir.” diyerek bu olayın olağanüstü bir mahiyeti olmadığını iddia etmiştir.⁶⁰

⁵⁷ *The Message*, s. 427; *Kur'ân Mesajı*, s. 571, dipnot. 71.

⁵⁸ *The Message*, s. 568; *Kur'ân Mesajı*, s. 753 Esed'in sadece bu kıssaya mahsus olmak üzere “âyet” kelimesini diğerlerinden farklı olarak yine işaret alâmet anlamına yakın “token/belirti” kelimesi ile karşılaması da dikkati çekmektedir.

⁵⁹ Bu âyetin üst kısmında Hz. Peygamber'e neden mu'cize verilmediğinin anlatılması bağlamın “âyet” kelimesini “miracle” olarak çeviren Esed'in aynı âyette Semud kavmi ile ilgili olayın anlatımında geçen “âyet” kelimesine “sign/işaret” kelimesi ile karşılaması, cümle bütünlüğü açısından da sorun arz etmektedir.

⁶⁰ *The Message*, s. 428; *Kur'ân Mesajı*, s. 572, dipnot. 72, Esed'in bu olayı 7/A'raf/72. âyet vesilesi ile yazdığı dipnotta açık bir şekilde yorumlamış, ne Kur'ân'ın ne de sahih Hadis'in bunun mu'cize oluşunu teyit ettiğini söylemiştir. bkz. *The Message*, s. 214; *Kur'ân Mesajı*, s. 286, dipnot. 57.

Benzeri birçok yerde aynı tutum içinde olan Esed, bu ön kabulü nedeniyle 2/Bakara/73-74'de "âyet" kelimesine zorlama bir yorum sonucu "will/irade, istek" anlamı vermek durumunda kalmıştır.

"Bu (prensib)i bu gibi (çözülmemiş cinâyet olaylarının) bazularına da uygulayın, bu yolla Allah canları ölümden korur ve kendi iradesini size gösterir ki aklınızı kullanmayı (öğrenebilesiniz)." şeklinde çevirmiş, burada geçen "âyet" kelimesini "his will" "iradesini/isteğini" kelimesi ile karşılamış ve dipnotta şu açıklamayı yapmıştır. "Lafzen, Allah ölüye hayat verir ve size mesajlarını gösterir, (yani, O, iradesini bu tür mesajlar veya emirler vasıtasıyla gösterir.)"⁶¹

Esed burada da "âyet" kelimesini "miracle/mu'cize" olarak çevirememiştir. Zira bir önceki pasajda anlatılan "ölünün diriltilmesi" olayını Esed, mu'cizevî bir olay olarak görmemektedir. Ona göre "İdrîbûhu bi-ba'dihâ" tabiri, kelime anlamıyla: "onun bir kısmı ile ona vur" diye çevrilebilirse de bu karşılık, İsrailoğulları'na, kurban edilen sığırın etinden bir parça ile öldürülen adamın cesedine vurmaları emrinin verildiği, bunun üzerine adamın mu'cizevî olarak canlanıp katili göstermesi gülünç bir iddia olup pek çok müfessir tarafından ileri sürülmüştür. Bu konuda bazı lügavî delillere de başvuran Esed, "bütün bunları göz önüne alarak, yukarıdaki idrîbûhu emrinin "ona" veya "buna uygula" diye çevrilmesinin daha uygun olacağı kanaatindedir. Bu anlayışa göre âyette toplumsal sorumluluk prensibine atıf yapılmaktadır. Böylece, idrîbûhu bi-ba'dihâ tabirinin en uygun karşılığı, "bu (prensib)i bu gibi (çözülmemiş cinâyet olaylarından bazısına uygulayın" olmalıdır.⁶² Esed bu yorumu muhtemelen Muhammed Abduh'tan almıştır. Zira Abduh da bunun, söz konusu dönemde bir kavmin içinde vuku bulan faili meçhul cinayetlerde, katilin kim olduğunu tespit için başvurulmuş bir uygulama olduğunu belirterek klasik tefsirlerdeki yaklaşımı kabul etmemiştir.⁶³

Esed'in "âyet" kelimesini miracle olarak çevirmeme ısrarı bazen yaptığı atıflarda tutarsızlıklara düşmesine yol açmıştır. Meselâ, 13/R'ad/7inci âyeti "Niçin o'na Rabbinden mu'cizevî bir alâmet indirilmiyor?" şeklinde çevirmiş ve dipnotta Allah'ın onların istediği mu'cizeyi gösterse de inanmayacaklarını belirtip, Kur'ân pek çok yerde (örn. 6:7, 111, 10:96-97 ya da 13:31) bunun ifade edildiğini söylemiştir.⁶⁴ Örnek olarak verdiği âyetlerden 10/Yunus/97 nin çevirisine baktığımızda buradaki açıklaması ile örtüşmesi için "âyet" kelimesini

⁶¹ The Message, s. 16; Kur'ân Mesajı, s. 22, dipnot. 58.

⁶² The Message, s. 16; Kur'ân Mesajı, s. 22, dipnot. 57.

⁶³ Reşid RIZA, Tefsîru Kur'âni'l-Kerîm, Beyrut h.1373, C.I, s. 351. Ona göre maktulun bulunduğu yere yakın olan insanlar şeriatlarında belirtildiği üzere ellerini yıkamaya davet edilir, kim yıkarsa onun suçsuzluğuna, yıkamayanın ise suçlu olduğuna hükmedilir.

⁶⁴ The Message, s. 358; Kur'ân Mesajı, s. 486, dipnot. 16.

miracle ile çevirmesi gerekirken “every sign of truth” olarak “... gerçeğin her türlü işareti onların görüş alanı içine gelse bile...”⁶⁵ şeklinde çevirdiği görülmektedir ki; buna göre ya bu dipnottaki “miracle” açıklaması ya da âyetteki “sign” çevirisi doğru değildir.

Bir başka tenakuz ise Firavun’un Hz. Musa’ya “.. şâyet doğru olanlardan isen bir âyet getir”⁶⁶ teklifinin çevirisinde görüyoruz. Esed, “If thou hast come with a sign, produce it - if thou art a man of truth” “Sen bir işaret ile geldiyse onu ortaya koy, şâyet sen doğru bir kişiyse” şeklinde çevirmiş ve “âyet” kelimesini “miracle” değil “sign” ile karşılamıştır.⁶⁷ Halbuki Esed, burada kastedilen Hz. Musa’ya verilen “âsa” ve “yed-i beyzâ” yı her ne kadar özelde Hz. Musa söz konusu olduğunda zaman zaman farklı şekillerde yorumlamışsa da⁶⁸ bu âyetin ardından gelen 108. âyetin dipnotunda⁶⁹ ve başka yerlerde “miraculous” olarak tanımlamış ve mu’cize olarak değerlendirmiştir.⁷⁰

Yine Hz. Musa ile ilgili bir başka bölümde de Esed’in metin akışı içinde çelişkiye düştüğü görülmektedir. 17/isra/101 “Ve Muhakkak ki biz Musa’ya dokuz açık mesaj verdik.” âyetinde Hz. Musa’ya dokuz “âyet” verilmesi ifadesini “miracle/mu’cize” olarak değil, “message” kelimesi ile karşılayan,⁷¹ bu yorumu üzerine dokuz mesajın ne olduğunun açıklanması gerektiğini düşünen Esed, dipnotta, şu açıklamayı yapmıştır. “Müfessirlerin bir kısmı bunun Hz. Musa tarafından ortaya konulan mu’cizelere bir telmih olduğunu farzederler. Diğerleri ise (Neseî, İbn Hanbel, Beyhakî, İbn Mâce ve Taberânî’nin derlemelerinde nakledilmiş olan bir Hadis’e dayanarak) bununla, başta Allah’ın birliği ve eşsizliğine vurgu olmak üzere, dokuz özel emre ya da ahlakî prensibe atıfta bulunduğunu kabul etmişlerdir. Maamafih, bana göre bu “dokuz” sayısı, tıpkı klasik Arapça’da “yedi” ve “yetmiş” sayılarının sıklıkla “birkaç” ya da “çok” anlamını vermek için kullanılması gibi “birkaç” anlamında (kesretten) kinayeden başka bir şey olmamalıdır.”⁷²

⁶⁵ *The Message*, s. 307; *Kur’ân Mesajı*, s. 413.

⁶⁶ 7/A’raf/106.

⁶⁷ *The Message*, s. 219; *Kur’ân Mesajı*, s. 293.

⁶⁸ *The Message*, s. 472; *Kur’ân Mesajı*, s. 627, dipnot. 14, Gerçi Esed, Kur’ân kıssalarında geçen olağanüstü olaylar içinde Hz. Musa’ya verilen mu’cizeler hususunda diğerlerine nispeten daha karmaşık bir yaklaşım sergilemiştir. Çoğu zaman bunları da message, sign gibi kelimeler ile çevirmişse de mu’cize olduğunu da ifade etmiştir. Nitekim 7/A’raf/117 de âsânın sihirbazların sihirlerini yutmasını dipnotta açıklarken şu tespiti yapmıştır. “Sihirbazların yaptıkları hayali bir maharet iken, Hz. Musa’nın işinin gerçek bir mu’cize olduğu ima edilmektedir.” *The Message*, s. 220; *Kur’ân Mesajı*, s. 293, dipnot. 89.

⁶⁹ *The Message*, s. 220; *Kur’ân Mesajı*, s. 293, dipnot. 85.

⁷⁰ *The Message*, s. 219; *Kur’ân Mesajı*, s. 293, dipnot. 85.

⁷¹ *The Message*, s. 434; *Kur’ân Mesajı*, s. 579.

⁷² *The Message*, s. 434; *Kur’ân Mesajı*, s. 579, dipnot. 119.

Rivâyete atıfta bulunarak yaptığı bu yorum bir tercih olarak kabul edilebilir. Ancak Esed, bu tercihinin gereğini bu âyetin ardından gelen 102. âyette yapmamış, Firavun'un Hz. Musa'ya büyülenmişsin ithamına karşılık Hz. Musa'nın "*Bu (mu'cizevî işaretleri) göklerin ve yerin sahibinden başkasının indirmediyini sen çok iyi biliyorsun*" diye cevapladığı âyette geçen "*hâulai*" ism-i işaretini "*miraculous signs*" ile çevirmiştir. Böylece Esed, yukarıda "message" olarak algıladığı ve kesretten kinâye dediği "dokuz âyet"i bir sonraki âyette "mu'cizevî işaretler" şeklinde çevirerek iki âyet arasındaki anlam bütünlüğünü koruyamamıştır.

Benzer bir şekilde "*İşte böylece muhakkak ki; biz Musa'yı mesajlarımızla Firavun'a ve ileri gelen adamlarına gönderdik: Musa onlara, 'Bakin ben bütün âlemlerin Rabbinin bir elçisiyim'dedi.'*"⁷³ âyetini çevirirken "messages" kelimesini kullanmış hemen ardından gelen "*Ama önlerine (mu'cizevî) işaretlerimizi getirince, hemen onları alaya aldılar*" âyetinde "*miraculous signs*" kelimesini tercih etmiştir.⁷⁴ Bu çevirisiyle Esed, önce 46. âyette Hz. Musa'nın "mesajlar" ile gönderildiğini söylemiş ancak ardından aynı şeyleri ifade eden "âyet" kelimesini "mu'cizevî işaretler" olarak çevirerek akıştaki bütünlüğü sağlayamamıştır.

8. Sonuç

Muhammed Esed'in, Türkçe'ye çevrilen meâli, bazı farklı görüş ve yaklaşımları, özellikle Kur'ân'daki olağanüstü anlatımların yer aldığı âyetleri yorumlaması nedeniyle tenkitlere maruz kalmış, bu konuda rasyonalist ve determinist hatta batınî bir tavır sergilemekle itham edilmiştir.

Esed'in bu konudaki kendi açıklamaları dikkate alındığında, onun Kur'ân'daki olağanüstü olayların anlatımı ile ilgili algılamasının, çevirisinin ve yorumunun kendisinin mu'cize tanımında odaklandığı görülmektedir. Öncelikle belirtmek gerekir ki; Esed, mu'cizeyi bu konuda Batı felsefesinde var olan, determinist yasalar ile ilahi irade arasında zıtlık ya da paralellik tartışmalarından etkilenerek, tabiat içinde veya dışında oluşu açısından değerlendirmiştir. Mu'cize'yi alışılmışın yani, herkes tarafından gözlemlenebilen tabii gidişatın ötesindeki bir olay olarak addetmiş, ancak tabiatüstü (supernatural) değil bilakis tabii (natural) olarak tanımlayarak sünnetullah içinde mütalaa etmiştir.

Mu'cize ile inkarcıların Allah'ın gücünü idrak etmek isteği arasındaki ilişkiye değinen Esed, bu açıdan olağan ile olağan dışı olaylar arasında bir fark olmadığını belirtmiş, yağmurun yağması v.s gibi olağan addedilen olayların da haddizatında birer mu'cize olduğuna dikkat çekmiştir. Bizce bu husus, onun

⁷³ 43/Zuhruf/46.

⁷⁴ *The Message*, s. 755; *Kur'ân Mesajı*, s. 1002

olağanüstü olayları yorumlaması bağlamında göz ardı edilemeyecek bir öneme sahiptir.

Aynı şekilde onun insanın mu'cize talebinin yersizliğine ve Sünnetullah'ın bunun için yeterli olduğuna vurgu yapması da dikkat çekicidir. Ona göre buna rağmen gözle görülebilir haricî bir "mu'cize"yle desteklenmedikçe vahyi ve peygamberleri kabule yanaşmayan kimseler, dar kafalı ve kendilerini dünyanın geçici hazlarına kaptırmış kimselerdir.

Esed, mu'cize etrafında oluşturduğu paradigmanın tutarlılığını tarih boyunca vahye muhatap olan insanları iki kısma ayırarak sağlamaya çalışmıştır. Hz. Muhammed'den önceki peygamberlerin sembolik mahiyette mu'cizelere ihtiyaç duyduklarını, buna mukabil Kur'ân'ın indiği dönemde insanlığın olgunluğa ulaşması nedeniyle buna ihtiyaç duymadıklarını belirtmiş, buna bağlı olarak Hz. Muhammed'e Kur'ân dışında bir mu'cize verilmediğini ileri sürmüştür.

Bu ifadeleri ile diğer Peygamberlere bu türden mu'cizeler verildiğini kabul eden Esed, maalesef bu konuda belirli bir tutum sergileyememiş çoğunlukla bu Peygamberlere verilen mu'cizeleri, teşbih, mecaz, sembol gibi izahlara dayanarak mu'cize oluşlarına değinmeden olağan olaylar olarak çevirmeye ve yorumlamaya çalışmıştır. Bunun yanında özellikle Hz. Musa ve kavmi ile ilgili konular başta olmak üzere bazı yerlerde bu tür olayların mu'cize olduğunu ifade etmiş, ancak bu anlatımların Kur'ân'da bulunuş amacının herkesçe algılanabilir bir mesajı taşımak olduğunu belirterek, gerek mu'cizeler gerekse kavimlerin helaki gibi olağanüstü olayları tabii olaylar ile açıklama çabası içinde olmuştur.

Esed'in Kur'ân'daki olağanüstü olaylara bu şekilde yaklaşması, bu bağlamda kullanılan "âyet" kelimesini çevirirken seçtiği kelimelere de yansımış, bazen mesaj, alâmet, işaret, irade, istek gibi anlamalara gelen *message, sign, symbol, evidence, token, portent, wonder, will* kelimelerini bazen de mu'cize anlamında *miracle, miraculous sign*, kelimelerini tercih etmiştir.

Mevzu, Hz. Muhammed ve ondan bir mu'cize isteği olduğunda ya da bu kelimenin geçtiği siyakta herhangi bir şekilde mu'cizevî bir olaydan bahsedilmiyorsa, Esed, bu kelimeye "miracle" ya da "miraculous sign" karşılığı vermekten çekinmemiştir. Buna karşılık diğer Peygamberlerden mu'cize istendiğinin anlatıldığı bağlamlarda ve olağanüstü bir olayın söz konusu olduğu bölümlerde "âyet" kelimesini bu şekilde çevirmemiştir. Her ne kadar bu peygamberlere mu'cize verildiğini kabul etse de çoğunlukla bu olayları tabii olaylar ile açıklamayı prensip edinen Esed bu tavrı ile tutarlı davranmak istemiştir.

Mu'cize konusundaki bu ön kabulü nedeniyle tüm çabalarına rağmen Esed, "âyet" kelimesini çevirirken bir takım tutarsızlıklara düşmekten

kurtulamamıştır. Bazen, arda arda gelen pasajlarda aynı kelime kullanılmasına rağmen birine "miracle" diğerine "symbol" diyebilmiş, kimi zaman yaptığı atıflarda aynı konuda kullanılan aynı kelimeyi farklı şekillerde çevirmek durumunda kalmıştır.

Esed'in mu'cize kavramına dair tanımı, bu konudaki yorumları ve bununla ilgili yerlerde "âyet" kelimesini çeviride tutarlı olmak için gösterdiği çabaya rağmen bu çelişkilere düşmesi, Kur'ân yorumunda harici bir ön kabulün, metnin iç düzeni ve bütünlüğünün önünde tutulmasının, bu türden tekellüflü yorumlara ve çelişkilere neden olabildiğini göstermektedir.